

การศึกษาและพัฒนาตลาดเครื่องปั้นดินเผาโมญภาคกลาง เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์

กฤตยชญ์ คำมิ่ง^{1*} คณินิต ปทุมมาเกษร²

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาและพัฒนาตลาดเครื่องปั้นดินเผาโมญภาคกลางเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนโมญภาคกลางที่เกี่ยวกับตลาดเครื่องปั้นดินเผา และเพื่อการออกแบบและพัฒนาตลาดผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาโมญภาคกลางให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและตรงตามความต้องการของตลาด ผลจากการวิจัย พบว่า วิถีของชุมชนโมญเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่ดำเนินธุรกิจในครอบครัวโดยการผลิตสินค้าเครื่องปั้นดินเผาเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึกและยังคงใช้ตลาดแบบร่วมสมัย ส่วนการออกแบบและพัฒนาตลาดเครื่องปั้นดินเผาใช้แบบประเมินข้อมูลเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนที่ 2 ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ ร้อยละ 30 และส่วนที่ 3 ด้านตลาดผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่งมีลายดอกไม้ ลายเครื่องเถา ลายสร้อยคอ และลายพวงมาลัย ซึ่งทั้งหมดมีความพึงพอใจระดับมาก ภาพรวมการออกแบบตลาดเครื่องปั้นดินเผาโมญมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 91.67 และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.33

คำสำคัญ : โมญ เครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
e-mail : kk.090422@gmail.com

² คณะวิทยาศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีการผลิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม e-mail : Syck59@hotmail.com

*ผู้รับผิดชอบหลัก e-mail : kk.090422@gmail.com

STUDY AND DEVELOP A PATTERN OF MON-POTTERY IN THE CENTRAL REGION FOR PRODUCT DESIGN

Kridtyot Comeming^{1*} Kanuengnit Patoommakesorn²

Abstract

Study and develop a pattern of Mon-pottery in the central region for product design. This study aims to identify the lifestyle of the Mon community in the central region with respect to design and develop a pattern of product to meet the local identity and market needs. The results of this research are that the way of the Mon community is a family-owned business that produces potteries for sale as souvenirs and use contemporary designs. Design and development of pottery patterns used survey research method and questionnaire. The data were analyzed, part 1, most respondents were female between 20-25 years old, accounting for 50 percent. Part 2, most respondents preferred the lamps product category 30 percent and part 3, the pattern of the products used in the decoration is decorated with flowers, a bunch of vine, necklace and garland pattern. All of them is a very good level of satisfaction. Overall, the design of a pattern Mon pottery is very satisfactory at 91.67 percent and they were moderately satisfied, accounting for 8.33 percent.

Keywords : Mon, Pottery, Koh Kred

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences Valaya AlongKorn Rajabhat University
e-mail : kk.090422@gmail.com

² Faculty of Science Chandrakasem Rajabhat University e-mail : Syck59@hotmail.com

* Corresponding author, e-mail : kk.090422@gmail.com

บทนำ

เมื่อครั้งก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ได้สะสมองค์ความรู้และประสบการณ์จากการดำเนินชีวิตประจำวันนำมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นลักษณะของงานหัตถกรรม เช่น เครื่องจักสานประเภทต่างๆ ซึ่งเครื่องจักสานเหล่านี้กลายมาเป็นแม่บทของการผลิตงานเครื่องปั้นดินเผา ก่อนที่จะมีการพัฒนาการทำเครื่องปั้นดินเผา ปัจจุบันภูมิขององค์ความรู้ต่างๆ เหล่านี้ช่วยให้มนุษย์มีวัฒนธรรมและก้าวผ่านจากสังคมที่ล่าสัตว์และบริโภคอาหารดิบ มาเป็นสังคมเกษตรกรรม มีภาชนะดินเผาสำหรับการประกอบอาหาร มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผามีการพัฒนารูปแบบ วิธีการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ และตอบสนองความเชื่อทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีแต่ละท้องถิ่น (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2546 : 38)

ประเวศ วะสี (2536 : 13) กล่าวว่า มนุษย์ใช้ปัญญาในการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อภายใต้บริบทของสังคม รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัย มนุษย์ยังเป็นผู้ที่มีปัญญาที่จะนำเอาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ตนเองอาศัยอยู่มาสร้างสรรค์เป็นผลงานทางศิลปกรรมที่มีเทคนิคและวิธีการเฉพาะท้องถิ่น เช่น งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งนับได้ว่าเป็นงานหัตถกรรมที่มีคุณค่า มีความสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย มีความเหมาะสมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีลักษณะรูปทรงที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของการใช้งาน เช่น ถ้วย โถง ขาม และหม้อหุงข้าว ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ที่แสดงให้เห็นถึงความปราณีตบรรจง ความคิดสร้างสรรค์ และแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการแสดงออกได้อย่างภาคภูมิใจ

เครื่องปั้นดินเผาอยู่ในเขตพื้นที่ภาคกลางเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ที่ได้มีการสั่งสมสืบต่อกันมานับร้อยปี ภูมิปัญญาอยู่เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงองค์ความรู้ของบรรพบุรุษที่เกิดจากประสบการณ์ที่ได้สัมผัสต่อกันมาจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเกิดจากชาวมอญหรือชาวมอญที่อพยพมาจากประเทศพม่ามาอาศัยในประเทศไทย และได้นำเอาองค์ความรู้ทางเครื่องปั้นดินเผาด้วย ในยุคเริ่มแรกเครื่องปั้นดินเผามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยอย่างแพร่หลาย เพราะมีการผลิตเพื่อส่งขายตามสถานที่ต่างๆ มากมายโดยเฉพาะพื้นที่ในเขตภาคกลางล่องไปตามลำน้ำเจ้าพระยาครอบคลุมพื้นที่ 11 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ สิงห์บุรี อโยธยา ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สระบุรี ชัยนาท ลพบุรี และอ่างทอง แต่พอมายุคปฏิวัติอุตสาหกรรมที่สามารถผลิตพลาสติกได้ ทำให้เครื่องปั้นดินเผาได้รับผลกระทบอย่างมาก ความนิยมในการใช้เครื่องปั้นดินเผาลดน้อยลง ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นๆ แทนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทำให้เครื่องปั้นดินเผาอยู่ได้เลือนหายไปจากสังคมและขาดผู้สืบทอดทางภูมิปัญญา ดังกล่าว

การผลิตเครื่องปั้นดินเผาบ้านของชาวมอญในเขตภาคกลางได้รับสืบทอดองค์ความรู้จากบรรพบุรุษมีการตกแต่งลวดลายบนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น แต่ผลิตภัณฑ์และลวดลายยังมีลักษณะรูปแบบที่ขาดความสมดุล ขาดหลักการออกแบบ เช่น ผลิตภัณฑ์มีขนาดใหญ่แต่ลวดลายมีขนาดเล็กทำให้ลักษณะของผลิตภัณฑ์ไม่มีความน่าสนใจสำหรับผู้พบเห็น ในขณะเดียวกันรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนชุมชนต่างๆ ให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเพื่อพัฒนาลวดลายให้มีลักษณะที่มีความร่วมสมัย เพิ่มความน่าสนใจให้กับสินค้า อีกทั้งเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Economic Community) หรือ AEC อีกด้วย

พิศาล บุญผูก (2553 : 1) กล่าวว่า การตกแต่งลวดลายผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาอยู่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความงดงามวิจิตรบรรจง มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งลักษณะของการตกแต่งลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอยู่ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแกะสลัก ขูดขีด ขัดมัน และการปั้นแปะ ลักษณะผลิตภัณฑ์

เครื่องปั้นดินเผาจะเป็นแบบไม่เคลือบ (Earthenware) ลักษณะของเนื้อดินจะมีความพรุนตัวสูง มีลักษณะสีส้มอ่อนจนถึงแดง

เมื่อศิลปะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ศิลปะและวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องเดินทางไปพร้อมกับ การพัฒนาของสังคมซึ่งมีการปรับเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและบริบทต่างๆ ของสังคม ความคิดความเชื่อและการ สร้างสรรค์ผลงานจึงเปลี่ยนไปตามห้วงของกาลเวลา (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2545 : 15) ในวิถีของโลกปัจจุบันที่มีการ เปลี่ยนแปลงไป ศิลปะและวัฒนธรรมร่วมสมัยจึงต้องมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงตาม จากยุคอดีตมาสู่ยุคปัจจุบัน รูปทรงผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทยยังคงความเป็นปัจเจกอย่างน่าชื่นชม แรงบันดาลใจจากความหลากหลายของ รูปร่าง รูปทรง ตลอดจนสัดส่วนที่สมเหตุสมผล พอดีและพอเพียงได้ถูกนำมาสร้างองค์ประกอบ การชุบชีวิตให้ รูปทรงในอดีตให้ข้ามผ่านช่วงเวลาสู่ปัจจุบัน เป็นกระแสที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีหรือเป็นตลาดที่มีการหวน ระลึกถึงอดีต รูปทรงที่เป็นรูปธรรม (Tangible) และมีความหมายที่เป็นนามธรรม (Intangible) จากอดีตสู่การ สร้างสรรค์ให้เป็นงานที่มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตในสังคมปัจจุบัน

การออกแบบที่ดีจึงเป็นการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ (Design is a goal-directed problem-solving) ของมนุษย์ ด้วยจุดประสงค์ในสิ่งใหม่ๆ มีทั้งการออกแบบเพื่อสร้าง ขึ้นใหม่ให้แตกต่างจากของเดิม หรือการปรับปรุง ปรับเปลี่ยนตกแต่งของเดิมให้มีความน่าสนใจ การออกแบบนั้น เป็นขั้นตอนเบื้องต้นที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้กระบวนการในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ประสบ ผลสำเร็จในตลาดและตรงตามเป้าหมาย งานออกแบบเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยการเลือกนำเอาองค์ประกอบ ของศิลปะมาจัดเรียงให้เกิดรูปทรงใหม่ที่สามารถสนองความต้องการตามจุดประสงค์ของผู้สร้าง และสามารถ ผลิตได้ด้วยวัสดุและกรรมวิธีการผลิตที่มีอยู่ในขณะนั้น

หลักการออกแบบ หมายถึง การนำเอาส่วนประกอบต่างๆ ของศิลปะมาจัดวางเข้าด้วยกันทำให้เกิด ความงามอย่างเหมาะสมตามโครงสร้างทางทัศนศิลป์ เช่น ดุลยภาพ (Balance) สัดส่วน (Proportion) ความ กลมกลืน (Harmony) ช่วงจังหวะ (Rhythm) และจุดเด่นของงานศิลปะ (Dominance) (สุชาติ เถาทอง, 2538 : 67) แต่หลักการต่างๆ ที่กล่าวมาจะไร้ซึ่งกฎเกณฑ์ที่ตายตัวในการปฏิบัติเพราะการจัดและการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการแก้ปัญหาซึ่งอาจจะต้องมีการดัดแปลงหรือปรับปรุงตามลักษณะงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ

จากข้อมูลที่กำลังมาข้างหน้า ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอมูเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่ควรจะนำมาศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภูมิปัญญา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ลักษณะของลวดลาย กรรมวิธีในการผลิต ความประณีตของลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนอมู เพื่อให้งานหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาอมูได้รับการรวบรวม และเพื่อให้เกิดการพัฒนาารูปแบบของลวดลายบนผลิตภัณฑ์ที่มีความ เหมาะสมกับยุคสมัยสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนอมู มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนอมูภาคกลางที่เกี่ยวข้องกับลวดลายเครื่องปั้นดินเผา
2. เพื่อการออกแบบและพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาอมูภาคกลางให้สอดคล้องกับ อัตลักษณ์ท้องถิ่นและตรงตามความต้องการของตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาการผลิตเครื่องปั้นดินเผาจะศึกษากลุ่มที่ทำงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งส่วนในการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญงานด้านหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่มีประสบการณ์และความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาตลาด

ส่วนที่ 2 การใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่เกี่ยวกับการออกแบบและตลาดเครื่องปั้นดินเผา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. วิเคราะห์การออกแบบและพัฒนาตลาดเครื่องปั้นดินเผา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวมผู้ตอบแบบสอบถาม	20	100
1. เพศ		
ชาย	7	35
หญิง	13	65
2. อายุ		
20-25 ปี	10	50
26-30 ปี	2	10
31-35 ปี	4	20
36 ปี ขึ้นไป	4	20
3. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	10	50
ข้าราชการ	1	5
พนักงานเอกชน	3	15
ธุรกิจส่วนตัว	6	30
อื่นๆ	-	-

การแปลความหมายส่วนที่ 1

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อายุระหว่าง 20 – 25 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 อายุระหว่าง 31-35 ปีและอายุ 36 ปีขึ้นไป จำนวนเท่ากันอย่างละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 อาชีพ

ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 พนักงานเอกชน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และข้าราชการ จำนวน 1 คิดเป็นร้อยละ 5

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ของชำร่วย	5	25
2. แจกันดอกไม้	2	10
3. กระถางต้นไม้	5	25
4. โคมไฟ	6	30
5. ผอบใส่เครื่องหอม	2	10

การแปลความหมายส่วนที่ 2

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ผลิตภัณฑ์ประเภทของชำร่วย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ผลิตภัณฑ์ประเภทกระถางต้นไม้ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ผลิตภัณฑ์ประเภทผอบใส่เครื่องหอม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และผลิตภัณฑ์ประเภทกระถางต้นไม้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 พึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 91.67 และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.33 โดยวิเคราะห์จาก ประเด็นในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (Sample Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อใช้อธิบายค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประเด็นที่ 1-3

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ระดับความพึงพอใจในลวดลายที่ใช้ในการตกแต่ง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจต่อลวดลายที่ใช้ในการตกแต่ง

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ลักษณะของลวดลายที่ตกแต่ง			
1.1 ลายดอกไม้	3.95	0.83	มาก
1.2 ลายใบไม้	3.45	1.15	ปานกลาง
1.3 ลายเครือเถา	4.25	1.07	มาก
1.4 ลายสร้อยคอ	3.80	1.11	มาก
1.5 ลายพวงมาลัย	3.75	1.21	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
2. ลักษณะของรูปทรง			
2.1 รูปทรงแบบดั้งเดิม	4.05	1.00	มาก
2.2 รูปทรงแบบร่วมสมัย	4.00	1.08	มาก
3. เทคนิคที่จะนำมาใช้ในการตกแต่ง			
3.1 เทคนิคการประทับลวดลาย	4.15	0.99	มาก
3.2 เทคนิคการแกะลวดลาย	4.55	0.89	มาก
3.3 เทคนิคการเจาะฉลุลวดลาย	4.40	0.88	มาก
3.4 เทคนิคลายปั้นแปะ	4.10	1.21	มาก

การแปลความหมายประเด็นที่ 1-3

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการออกแบบและพัฒนาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอมฤ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ลักษณะของลวดลายแบบใบไม้ที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

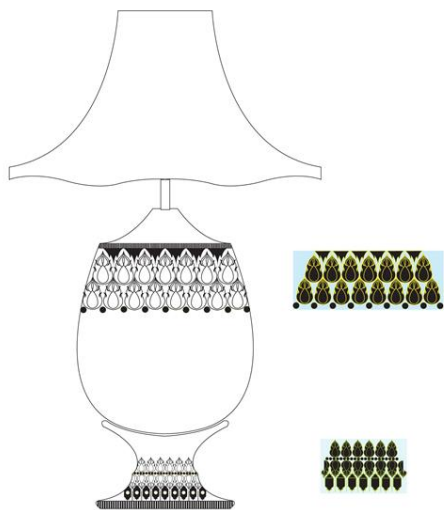
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลจากแบบสอบถามระดับความพึงพอใจประเด็นที่ 1-3

แบบสอบถามระดับความพึงพอใจมากที่สุดและพึงพอใจในน้อยที่สุด ในเรื่องการออกแบบและพัฒนาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอมฤ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 20 คน ผลการวิเคราะห์และแปลผลจากแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน สรุปในภาพรวมได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการออกแบบลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอมฤ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง – มาก

2. การพัฒนาลวดลายเครื่องปั้นดินเผา

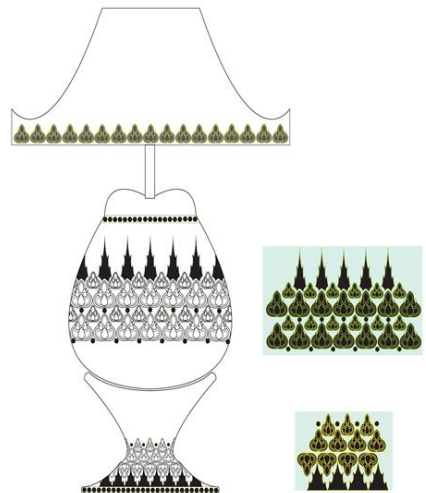
โดยนำผลจากแบบสอบถามใช้ในการออกแบบ ซึ่งผลจากการสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ และชื่นชอบลักษณะลวดลายเครือเถาและลายดอกไม้มากที่สุด ส่วนรูปทรงยังคงใช้รูปทรงแบบดั้งเดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนารูปแบบ ดังนี้

รูปแบบโคมไฟแบบที่ 1

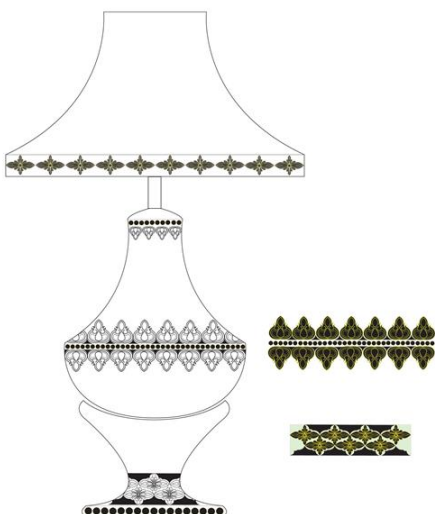
ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบโคมไฟ รูปแบบที่ 1

รูปแบบโคมไฟแบบที่ 2

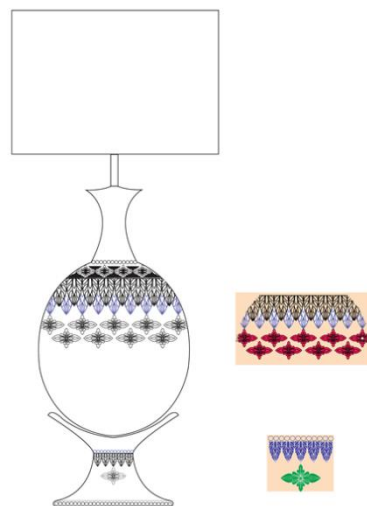
ภาพที่ 2 การพัฒนารูปแบบโคมไฟ รูปแบบที่ 2

รูปแบบโคมไฟแบบที่ 3

ภาพที่ 3 การพัฒนารูปแบบโคมไฟ รูปแบบที่ 3

รูปแบบโคมไฟแบบที่ 4

ภาพที่ 4 การพัฒนารูปแบบโคมไฟ รูปแบบที่ 4

ภาพที่ 5 ผลิตภัณฑ์โคมไฟที่ผ่านการออกแบบ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการออกแบบและพัฒนาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอมฤภาคกลางเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยการพิจารณาจากแบบสอบถามซึ่งสามารถแบ่งเป็นส่วนๆ ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความต้องการด้านรูปทรงของผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 3 ลวดลายที่ใช้ในการตกแต่ง

ส่วนที่ 1 สรุปผลข้อมูลทั่วไป

สรุปผลการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 20 คน พบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65 เป็นเพศชาย ร้อยละ 35 โดยมีอายุระหว่าง 20–25 ปี ร้อยละ 50 อายุระหว่าง 31–35 ปีและอายุ 36 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20 และอายุระหว่าง 26–30 ปี ร้อยละ 10 ซึ่งอาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 50 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 30 พนักงานเอกชน ร้อยละ 15 และข้าราชการ ร้อยละ 5

ส่วนที่ 2 ความต้องการด้านรูปทรงของผลิตภัณฑ์

สรุปผลจากการเก็บข้อมูลด้านความต้องการรูปทรงผลิตภัณฑ์ จำนวน 20 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามชื่นชอบผลิตภัณฑ์ประเภทโคมไฟ ร้อยละ 30 ผลิตภัณฑ์ประเภทของชำร่วย ร้อยละ 25 ผลิตภัณฑ์ประเภทกระถาง ร้อยละ 25 และผลิตภัณฑ์ประเภทผอบใส่เครื่องหอม ร้อยละ 10

ส่วนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของลวดลายที่ใช้ในการตกแต่ง

ผลการสำรวจจากผู้ตอบแบบสอบถามถึงระดับความพึงพอใจต่อการออกแบบและพัฒนาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอมฤภาค โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า

ลักษณะของลวดลายใบไม้มีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ลักษณะของลวดลายดอกไม้มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

ลักษณะของลวดลายเครื่องถ้วยมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

ลักษณะของลวดลายสร้อยคอมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

ลักษณะของลวดลายพวงมาลัยมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

ผลรวมของระดับความพึงพอใจของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการออกแบบลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 91.67 และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.33 โดยวิเคราะห์จากประเด็นของแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การออกแบบลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอยู่ สามารถนำไปทำวิจัยในพื้นที่อื่นๆ ได้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงลักษณะของลวดลาย ขนาดของผลิตภัณฑ์ อุณหภูมิการเผา และเชื้อเพลิงที่ใช้

2. การพัฒนาลวดลายและรูปทรงของเครื่องปั้นดินเผาอยู่ สามารถพัฒนาให้มีความหลากหลาย ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ออกแบบและกลุ่มลูกค้า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาเพิ่มเติม

1. การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ควรต้องศึกษากลุ่มลูกค้าก่อนเพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้อง

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับลูกค้า

3. ควรมีการใช้เทคโนโลยีสำหรับเป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้า

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาอยู่ภาคกลางเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยขอกราบผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ขอบพระคุณหลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิกส์ที่อนุเคราะห์เครื่องมือในการทดสอบ สำหรับทุนสนับสนุนการวิจัย ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัย (ทุน วช.) จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีงบประมาณ 2560

เอกสารอ้างอิง

ชลุด นิมเสมอ. (2534). องค์ประกอบของศิลปะ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ชัยญากานต์ ปิตุภูมิรักษ์. (2553). กระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาและบริบทของชุมชนที่เกี่ยวข้องของตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. รายงานการศึกษาดูงานอิสระปริญญาตรี ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นาถวุฒิ พริ้งลำภู. (2555). การศึกษารูปแบบเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด ภูมิปัญญาจังหวัดนนทบุรีเพื่อการออกแบบชุดตกแต่งสวนไทย : กรณีศึกษารีสอร์ทบางพลัด.วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมการออกแบบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิศาล บุญผูก. (2553). **เครื่องปั้นดินเผาานทบุรี**. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานบริการวิชาการ แก่สังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพจิตร อังศิริวัฒน์. (2541). **เนื้อดินเซรามิกส์**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2546). **พจนานุกรมหัตถกรรมเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน**. กรุงเทพมหานคร: cursภาลาดพร้าว.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2545). **ออกแบบกราฟิค**. กรุงเทพมหานคร: อีแอนด์ไอคิว.
- _____. (2531). **ออกแบบกราฟิค**. กรุงเทพมหานคร: วิมวอลารต.
- วิลภา กาศวิเศษ. (2553). **การพัฒนาตลาดขายเพื่อการออกแบบจากอิทธิพลศิลปะบ้านเชียง**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา เจริญวิเชียรฉาย. (2552). **การวิจัยเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากวัสดุเหลือใช้**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศุภพงศ์ ยืนยง. (2547). **หลักการเขียนภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ศิลป์ พีระศรี. (2536). **คุณค่าของจิตรกรรมฝาผนัง**. การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชุมาล เล็กสวัสดิ์. (2548). **เครื่องปั้นดินเผา พื้นฐานการออกแบบและปฏิบัติงาน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- สุชาติ เกาทอง. (2538). **หลักการทัศนศิลป์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์.
- สุภรณ์ โอเจริญ. (2541). **มอญในเมืองไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อารี สุทธิพันธ์. (2524). **การออกแบบ**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.